

Projekt z dnia 8 stycznia 2025 r.

UZASADNIENIE

Celem zakładanej w projekcie ustawy zmiany jest częściowy powrót do uregulowań obowiązujących przed wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 27 października 2017 r. o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę oraz zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. poz. 2180). Samorządy wskazują, iż w ówczesnym stanie prawnym była zapewniona odpowiednia elastyczność i szybkość postępowań w sprawie zatwierdzania taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków. Ponadto celem zakładanej w projekcie ustawy zmiany jest także decentralizacja zadań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej z poziomu regionalnego (dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej (RZGW) Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (PGW WP) na poziom lokalny – gminny, w celu lepszego dostosowania realizowanych zadań w tym zakresie do uwarunkowań lokalnych.

Mając także na uwadze doświadczenia z ostatnich lat w zakresie funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej oraz wnioski pokontrolne Najwyższej Izby Kontroli z kontroli pn. „Kształtowanie cen usług za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków”, Nr ewid. 20/2016/P/15/101/LSZ, zakłada się wprowadzenie odpowiednich instrumentów prawnych, które zapewnią ochronę społeczności lokalnych przed nieuzasadnioną zmianą cen i ograniczą problem potencjalnego konfliktu interesów w zakresie zatwierdzania taryf.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami RZGW PGW WP pełnią funkcje organu regulacyjnego. Do zadań organu regulacyjnego należy:

- 1) opiniowanie projektu regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków;
- 2) zatwierdzanie zestawienia ogłoszonych publicznie cen i stawek opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków oraz warunki ich stosowania, w skrócie „taryf”;
- 3) rozstrzyganie sporów między przedsiębiorstwami wodociągowo-kanalizacyjnymi a odbiorcami usług;
- 4) wymierzanie kar pieniężnych, o których mowa w art. 29 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2024 r. poz. 757), zwanej dalej „ustawą o zbiorowym”;
- 5) zbieranie i przetwarzanie informacji dotyczących przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych, w szczególności obliczanie średnich cen dostaw wody i odbioru ścieków i publikowanie informacji o tych cenach;
- 6) sporządzanie i publikowanie raportów dotyczących warunków wykonywania działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Projekt ustawy ma na celu zasadniczo przekazanie tylko jednej kompetencji (zatwierdzania taryf) organu regulacyjnego (wraz z powiązаныmi z tą kompetencją karami pieniężnymi) z RZGW PGW WP do gmin.

Obecnie przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne przekazuje organowi regulacyjnemu wniosek o zatwierdzenie taryfy w terminie 120 dni. Taryfę określa się na okres 3 lat. Organ regulacyjny dokonuje oceny projektu taryfy oraz jego uzasadnienia (którego zawartość jest szczegółowo określona w przepisach ustawy), pod względem zgodności z przepisami ustawy o zbiorowym oraz ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą Prawo wodne”. Dodatkowo organ regulacyjny analizuje zmiany warunków ekonomicznych wykonywania przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne działalności gospodarczej, w tym marżę zysku, oraz weryfikuje koszty związane ze świadczeniem usług, pod względem celowości ich ponoszenia. Jeżeli wynik weryfikacji jest pozytywny, organ regulacyjny zatwierdza taryfę w drodze decyzji. W przypadku odmowy zatwierdzenia taryfy organ regulacyjny w decyzji nakłada na przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne obowiązek przedłożenia poprawionego projektu taryfy lub poprawionego uzasadnienia, wskazując jednocześnie elementy projektu taryfy lub uzasadnienia wymagające poprawienia. Występuje także możliwość zaskarżenia do organu II instancji decyzji w sprawie odmowy zatwierdzenia taryfy. Za wydanie decyzji dotyczącej zatwierdzenia taryfy przepisy ustawy o zbiorowym przewidują uiszczenie opłaty przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Obecnie wysokość tej opłaty wynosi 658,99 zł. Obecnie przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w trybie art. 24j ustawy o zbiorowym mogą występować do organu regulacyjnego z wnioskiem o skrócenie okresu obowiązywania dotychczasowych taryf.

Warto dodać, że organ regulacyjny w 2022 r. na 310 złożonych wniosków, wydał decyzję zatwierdzającą nowe taryfy jedynie w 30 przypadkach. W pozostałym zakresie wnioski zostały odrzucone lub były nadal procedowane. Długość trwania procedury zatwierdzania taryfy uniemożliwia dostosowywanie działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne do zmieniających się okoliczności w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania.

Celem projektu jest częściowy powrót do uregulowań obowiązujących przed wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 27 października 2017 r. o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę oraz zbiorowym odprowadzaniu ścieków. W tym stanie prawnym samorzady wskazują, że była zapewniona odpowiednia elastyczność i szybkość rozpatrywanych wniosków, co można było osiągnąć przez zatwierdzanie taryf w ramach jednoinstancyjnego postępowania przed radą gminy, bez konieczności stosowania sformalizowanych instrumentów prawnych stosowanych w ramach procedury administracyjnej.

W związku z powyższymi głównymi kierunkami zmian projektu ustawy są:

1) częściowy powrót do uregulowań obowiązujących przed wejściem w życie przepisów nowelizujących ustawę o zbiorowym w 2018 r., obejmujące w szczególności:

- a) przywrócenie radzie gminy kompetencji w zakresie zatwierdzania taryf za wodę i ścieki,
- b) zatwierdzanie taryfy w drodze uchwały rady gminy, a nie w drodze decyzji administracyjnej, co wyklucza tryb odwoławczy;

2) wprowadzenie uzgodnienia projektu taryfy przez organ regulacyjny w celu zapewnienia ochrony interesów odbiorców usług przez nieuzasadnioną zmianą cen – tylko jeżeli zakładana zmiana taryfy będzie przekraczała wzrost inflacyjny albo wzrost 15% względem poprzednio obowiązującej taryfy dla danego przedsiębiorstwa oraz przy uznaniu wzrostu taryfy na poziomie wskaźnika inflacji za zasadny;

3) wprowadzenie obowiązku dokonywania przez wójta oceny taryfy i przedstawiania w tym zakresie swoich zaleceń do rady gminy;

4) zmiana organu wymierzającego kary pieniężne związane z zatwierdzaniem taryf z organu regulacyjnego na gminę;

5) zniesienie opłaty za zatwierdzenie taryfy – ponoszonej dotychczas przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne na rzecz PGW WP;

6) wprowadzenia uprawnienia dla gminy do stosowania taryfy progresywnej.

Zakłada się, że przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne będzie inicjowało procedurę przekazując wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) wniosek o zatwierdzenie taryfy wraz z projektem taryfy wraz z uzasadnieniem w odpowiednim terminie przed dniem upływu okresu obowiązywania dotychczasowej taryfy. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) dokona sprawdzenia projektu taryfy pod względem zgodności z przepisami ustawy o zbiorowym oraz przepisami ustawy Prawo wodne i w tym zakresie opracuje rekomendacje dla rady gminy. Rada gminy podejmie uchwałę o zatwierdzeniu taryf, w odpowiednim terminie od dnia złożenia wniosku albo o odmowie zatwierdzenia taryfy. Jeżeli rada gminy nie podejmie uchwały w ustawowym terminie od dnia otrzymania wniosku o ich zatwierdzenie, taryfy zweryfikowane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wejdą w życie.

Należy oczekiwać, że zaproponowane rozwiązania prawne z jednej strony będą zgodne z oczekiwaniami strony samorządowej zmierzającymi do ponownego powierzenia gminom kompetencji do zatwierdzania taryf, z drugiej zaś strony zapewnią realizację wniosków Najwyższej Izby Kontroli w zakresie ograniczaniu konfliktu interesów oraz ochrony interesów odbiorców usług przed nieuzasadnioną zmianą cen usług wodociągowo-kanalizacyjnych.

Szczegółowy opis rozwiązań zawartych w projekcie ustawy.

W art. 1 projektu ustawy zakłada się wprowadzenie następujących zmian w przepisach ustawy o zbiorowym:

1) w **art. 20 ust. 1** ustawy o zbiorowym zakłada się, że przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne będzie określać taryfę na okres od 1 roku do 3 lat. Zakłada się, że przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne będzie miało możliwość określenia taryfy na okres krótszy niż 3 lata co zapewni pewną elastyczność w zatwierdzaniu taryfy;

2) w **art. 20 ust. 3a i 3b** ustawy o zbiorowym zakłada się, że ceny i stawki opłat określone w taryfie dotyczącej zbiorowego zaopatrzenia w wodę mogą być różnicowane dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług. Przepisu nie stosuje się do postępowań w sprawie zatwierdzenia taryfy wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie uchwały;

3) w **art. 20a–20d** ustawy o zbiorowym określono kwestie dotyczące zróżnicowania cen i stawek opłat określonych w taryfie dotyczącej zbiorowego zaopatrzenia w wodę w zależności od liczby osób zamieszkałych w poszczególnych nieruchomościach mieszkalnych oraz lokalach, mając na uwadze potrzebę zachęcenia mieszkańców do racjonalnego korzystania z wody lub zapewnienie wody po niższych cenach dla gospodarstw domowych zaspakajających podstawowe potrzeby egzystencjalne gospodarstwa domowego.

W **art. 20a** ustawy o zbiorowym przewiduje się wprowadzenie uprawnień (nie obowiązku) dla gminy do wprowadzenia taryf progresywnych na jej obszarze (w drodze aktu prawa miejscowego) oraz wyznaczenia terminu na składanie deklaracji dotyczących liczby osób w gospodarstwie domowym. W celu ustalenia zasadności podjęcia uchwały rada gminy będzie mogła wystąpić z wnioskiem do przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego o przekazanie informacji na temat ilości dostarczanej wody do poszczególnych nieruchomości, szacunkowych danych dotyczących średniej ilości dostarczanej wody do poszczególnych nieruchomości, w tym także z podziałem na poszczególne grupy odbiorców, założeń dotyczących średniego zużycia wody przez gospodarstwo domowe lub średniego zużycia wody przez osobę w gospodarstwie domowym. W akcie prawa miejscowego, w którym wprowadzony zostanie obowiązek stosowania taryfy progresywnej, określone zostaną także następujące elementy:

- a) ilość dostarczonej wody przypadającą na osobę zamieszkałą w nieruchomości mieszkalnej lub w lokalu w okresie miesiąca, po której przekroczeniu ceny i stawki opłat określone w taryfie powinny być ustalone na wyższym poziomie względem ceny i stawki opłat ustalonych dla niższej ilości dostarczonej wody, zwane dalej „progami dla mieszkańców”,
- b) różnice pomiędzy poszczególnymi progami dla mieszkańców określoną procentowo,
- c) sposób ustalenia liczby osób zamieszkujących w nieruchomości mieszkalnej lub w lokalu,
- d) termin składania przez mieszkańców deklaracji na temat liczby osób zamieszkałych w nieruchomości mieszkalnej lub w lokalu.

Z uwagi na potrzebę zapewnienia jednoznaczności systemu progresywnego dla jego odbiorców zakłada się maksymalną liczbę progów – 5 progów. Dodatkowo w celu zapewnienia racjonalnego

ukształtowania systemu taryfowego zakłada się wprowadzenie maksymalnej różnicy pomiędzy poszczególnymi progami w wysokości 30%.

W **art. 20b** ustawy o zbiorowym przewiduje się, że rada gminy na potrzeby zróżnicowania cen i stawek opłat określonych w taryfie będzie mogła ustalić liczbę osób zamieszkałą w nieruchomości mieszkalnej lub w lokalu. Podstawą takiego ustalenia mogą być:

- 1) dane będące w posiadaniu gminy uzyskane w celu ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w sposób określony w art. 6h pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399, z późn. zm.),
- 2) deklaracje na temat liczby osób zamieszkałych w nieruchomości mieszkalnej lub w lokalu,
- 3) inne dane będące w dyspozycji gminy pozwalające ustalić liczbę osób zamieszkałą w poszczególnych nieruchomościach mieszkalnych lub w lokalach, o ile będzie zawierała w większości aktualne dane.

W przypadku braku złożenia deklaracji w wymaganym terminie odpowiednią daną nieruchomość mieszkalną albo dany lokal zostanie uznany za zamieszkały przez jedną osobę, co pozwoli oszacować liczbę osób zamieszkujących w poszczególnych gospodarstwach domowych na potrzeby podziału kosztów taryfy.

W **art. 20c** ustawy o zbiorowym określono terminy na przekazanie przez radę gminy do przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego zestawienia dotyczącego liczby osób zamieszkujących w danej nieruchomości mieszkalnej lub lokalu. Przedmiotowe rozwiązanie ma zapewnić odpowiedni czas przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu na przygotowanie projektu wniosku o zatwierdzenie nowej taryfy.

W **art. 20d** ustawy o zbiorowym wskazano, że w odpowiednim terminie od dnia wejścia w życie aktu prawa miejscowego przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne będzie obowiązane wystąpić z wnioskiem o zmianę taryfy albo o zatwierdzenie nowej taryfy. Przedmiotowe rozwiązanie ma zmobilizować przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne do dostosowania obecnie obowiązujących taryf do systemu progresywnego wprowadzonego przez gminę;

4) w **art. 24b ust. 1 i 2** ustawy o zbiorowym zakłada się zmianę procedury zatwierdzania taryfy – taryfa będzie podlegać zatwierdzeniu w drodze uchwały, a nie decyzji administracyjnej. Dodatkowo przewiduje się zmianę organu dokonującego zatwierdzenia z organu regulacyjnego na radę gminy.

Zaproponowane rozwiązanie jest zgodne z oczekiwaniem strony samorządowej zmierzającym do ponownego powierzenia gminom kompetencji do zatwierdzania taryf. Przedmiotowa zmiana ma na celu także decentralizację zadań związanych z zatwierdzaniem taryf z poziomu regionalnego – RZGW PGW WP na poziom gminny, co w lepszym stopniu pozwoli dostosować realizowane w tym zakresie zadania do potrzeb społeczności lokalnych.

Zatwierdzenie w drodze uchwały rady gminy taryfy wyklucza tryb postępowania administracyjnego – odwoławczego – zaskarżania przedmiotowych rozstrzygnięć w drodze odwołania od decyzji.

Kompletny wniosek o zatwierdzenie taryfy będzie składać się do rady gminy za pośrednictwem wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Wynika to z faktu, że wójt, burmistrz i prezydent miasta pełnią rolę organu wykonawczego w swoich gminach;

5) w dodawanym **art. 24ba** ustawy o zbiorowym zakłada się dokonywanie uzgodnienia przez organ regulacyjny projektu taryfy wraz z uzasadnieniem. Uzgodnienie będzie dokonywane w przypadku gdy przewidziana przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne zmiana taryfy będzie wynosiła więcej niż suma wysokości wzrostu inflacyjnego albo 15% względem średnich cen i stawek opłat obowiązujących w okresie 3 lat bezpośrednio poprzedzających okres rozpoczęcia obowiązywania nowej taryfy. Przedmiotowa zmiana będzie ustalana przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne zakładanych zmian taryfy ujętych w projekcie wniosku o zatwierdzenie taryfy i publicznie ogłaszanego wskaźnika inflacji za rok poprzedni.

Przedmiotowe rozwiązanie ma zapewnić odpowiednią weryfikację zasadności znacznej zmiany taryfy. Wskaźnik 15%, od którego ustala się wymóg dokonania uzgodnienia, został ustalony na podstawie sumy prognozowanej dynamiki zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych na rok 2023 wraz z wytycznymi dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych – 12% powiększonej o 3 punkty procentowe. Te wytyczne są podstawą kalkulacji cen i stawek opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Wskaźnik 12% jest to baza z ich najaktualniejszej wersji opublikowanej przez Ministerstwo Finansów. Powiększenie o kolejne 3 punkty procentowe pozwoli na zmianę tych pozycji kosztowych kształtujących ceny, które nie są indeksowane wskaźnikami takimi jak np. amortyzacja, koszt zakupu energii elektrycznej, wynagrodzenia. Gwarantuje to możliwość ponadinflacyjnej zmiany niezbędnych przychodów – bez konieczności szczegółowej analizy zmiany cen.

Wzrost inflacyjny stanowi sumę wysokości średniorocznych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, ogłaszanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, ustaloną za każdy rok obowiązywania dotychczasowej taryfy.

Organ regulacyjny będzie dokonywał uzgodnienia na podstawie takich danych i w takim samym zakresie jak to ma miejsce obecnie. Związane jest to z faktem, że obecne dane przedstawiane przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne do oceny zasadności zmian taryfy są odpowiednie i wystarczające do dokonania oceny w zakresie potrzeby zmiany kosztów taryf.

W celu zapewnienia sprawności prowadzonego postępowania w sprawie zatwierdzenia taryfy – uzgodnienie dokonywane przez organ regulacyjny ma być dokonane w terminie 45 dni od dnia otrzymania wniosku wraz z odpowiednimi załącznikami. W przypadku braku przedstawienia stanowiska przez organ regulacyjny w ww. terminie minister właściwy do spraw gospodarki wodnej

będzie wymierzał właściwemu organowi regulacyjnemu, w drodze decyzji, na którą przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, karę w wysokości 100 zł za każdy dzień opóźnienia, co zostało określone w **art. 29a**;

6) w dodawanym **art. 24bb** ustawy o zbiorowym zakłada się, że w przypadku odmowy uzgodnienia wniosku o zatwierdzenie taryfy przez organ regulacyjny wójt (burmistrza lub prezydenta miasta) będzie zwracał wniosek o zatwierdzenie taryfy do wnioskodawcy. Zwrot wniosku będzie następował w drodze postanowienia, na które nie będzie służyć zażalenie, a strona niezadowolona będzie mogła wnieść skargę do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Wnioskodawca będzie mógł złożyć nowy wniosek o zatwierdzenie taryfy uwzględniający zmiany wynikające ze stanowiska organu;

7) w dodawanym **art. 24bc** ustawy o zbiorowym zakłada się, że w przypadku gdy projekt taryfy nie będzie wymagał uzgodnienia. wójt (burmistrz lub prezydent miasta) może w terminie 7 dni od dnia otrzymania kompletnego wniosku o zatwierdzenie taryfy wystąpić do organu regulacyjnego o opinię dotyczącą projektu taryfy w zakresie, o którym mowa w art. 24ba ust. 3, mając na uwadze ochronę odbiorców usług w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadza ścieków przed nieuzasadnioną zmianą cen tych usług. W takim przypadku organ gminy będzie mógł otrzymać stanowisko specjalistycznego organu, co do zasadności podwyższenia taryfy zgodnie z wnioskiem przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego;

8) uchylenie **art. 24c** w ustawie o zbiorowym i dodanie **art. 24ca–24cd** do ustawy o zbiorowym.

Uchylenie **art. 24c** ustawy o zbiorowym związane jest z pozbawieniem organu regulacyjnego kompetencji do zatwierdzania taryfy, co było dokonywane w ramach postępowania administracyjnego.

Konsekwencją uchylenia art. 24c ustawy o zbiorowym – dopuszczającym stosowanie „tymczasowych taryf” w przypadku braku przedłożenia przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne projektu taryfy w sytuacji gdy wezwano do jego poprawienia jest także **zmiana przepisów art. 24g** ustawy o zbiorowym w zakresie usunięcia przepisów regulujących kwestie „tymczasowej taryfy”.

W dodawanych **art. 24ca–24cd** ustawy o zbiorowym określono nową procedurę zatwierdzania taryfy przez radę gminy, a także skutki jej wzruszenia w trybie stwierdzenia nieważności uchwały w przedmiocie zatwierdzenia albo odmowy zatwierdzenia taryfy.

Na wstępie należy wskazać, że wniosek o zatwierdzenie taryfy ma być przedłożony do rady gminy 120 dni przed upływem okresu ważności dotychczasowej taryfy. Następnie wójt, burmistrz lub prezydent miast będzie dokonywał oceny otrzymanego wniosku – w zakresie zgodności z przepisami, analizy zmiany warunków ekonomicznych, a także przedłożenia wszystkich wymaganych przepisami załączników, w szczególności uzgodnienia organu regulacyjnego lub wydania opinii organu regulacyjnego, o ile były wymagane. Jeżeli wniosek o zatwierdzenie taryfy nie jest kompletny – nie załączono wszystkich odpowiednich załączników – wójt, burmistrz lub prezydent miasta wzywa przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne do uzupełnienia, poprawienia lub przekazania

określonych dokumentów w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Następnie na podstawie przedłożonych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne dokumentów, biorąc pod uwagę także ewentualny brak zastosowania się do wezwania wójt, burmistrz lub prezydent miasta opracowuje rekomendacje dotyczące zatwierdzenia albo odmowy zatwierdzenia taryfy wraz z uzasadnieniem i przekazuje ją wraz z dokumentacją w sprawie radzie gminy.

Dodatkowo w celu zapewnienia społecznej kontroli procesu zatwierdzania taryf wójt, burmistrz lub prezydent miast niezwłocznie ogłasza na stronie BIP właściwej gminy własne rekomendacje, stanowisko organu regulacyjnego w zakresie zatwierdzenia taryfy, a także ogólne, zasadnicze dane ekonomiczne stanowiące podstawę zatwierdzenia taryfy, jeżeli nie zostały ujęte w rekomendacji. Przedmiotowe rozwiązanie pozwoli także ocenić przez społeczność lokalną zasadność wprowadzanych zmian w zakresie nowej taryfy.

Następnie rada gminy niezwłocznie podejmuje uchwałę o zatwierdzeniu albo odmowie zatwierdzenia taryfy. Uchwała o zatwierdzeniu albo o odmowie zatwierdzenia taryfy jest podejmowana przed dniem upływu okresu obowiązywania dotychczasowej taryfy, chyba że wystąpiły szczególne okoliczności znacznie utrudniające lub uniemożliwiające dotrzymanie tego terminu, w szczególności takie, jak niedotrzymanie przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne terminu przedstawienia projektu taryfy lub opóźnienie w uzyskaniu stanowiska od organu regulacyjnego lub wystąpiły opóźnienia w uzupełnianiu lub przekazywaniu dokumentacji zgodnie z art. 24ca ust. 3. Niedochowanie przez radę gminy terminu 120 dni od dnia wniesienia kompletnego wniosku o zatwierdzenie taryfy przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, skutkuje wejściem w życie przekazanej taryfy. Rada gminy kierując się wynikami analiz, weryfikacji, oceny dokonanej przez wójta, jego rekomendacjami a także własnymi ustaleniami w tym zakresie podejmuje decyzje dotyczącą zatwierdzenia taryfy.

Dodatkowo, obligatoryjne przesłanki odmowy zatwierdzenia taryfy dotyczą naruszenia przez taryfę przepisów powszechnie obowiązujących, braku uzupełnienia, poprawienia lub przekazania (pomimo wezwania) wymaganej dokumentacji. Wyjątkowo nawet w tym przypadku może dojść do zatwierdzenia taryfy, jeżeli braki, nieprawidłowości w dokumentacji, którą dysponuje rada gminy nie mogą mieć wpływu na zatwierdzenie taryfy (przykładowo gdy wystąpią nieprawidłowości o charakterze porządkowym, redakcyjnym).

Z uwagi na fakt, że uchwały rady gminy w przedmiocie zatwierdzenia a także odmowy zatwierdzenia taryfy podlegają weryfikacji przez wojewodę, który jako organ nadzoru może stwierdzić nieważność takiej uchwały, zakłada się także uregulowanie kwestii obowiązywania taryf w przypadku wydania odpowiednich rozstrzygnięć przez wojewodę. Tym samym, jeżeli rada gminy – pomimo kwalifikowanych wad prawnych skutkujących nieważnością taryfy – dokona zatwierdzenia taryfy dotychczasowa taryfa ulega przedłużeniu z mocy prawa o 120 dni, w celu przedłożenia do rady gminy nowej taryfy. Analogiczna sytuacja wystąpi w przypadku niestwierdzenia przez wojewodę nieważności

uchwały o odmowie zatwierdzenia taryfy. Natomiast w przypadku gdy wojewoda uzna, że uchwała o odmowie zatwierdzeniu taryfy jest nieważna i podejmie w tym zakresie odpowiednie rozstrzygnięcie – to taryfa przekazana przez wójta do rady gminy wejdzie w życie. Przedmiotowe przepisy mają zapewnić ciągłość obowiązywania na terenie gminy określonych taryf, by zapewnić realizację zadań publicznych w zakresie zbiorowego dostarczania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków.

9) uchylenie **art. 24d** ustawy o zbiorowym, związane jest z likwidacją opłaty, którą ponosiło się na rzecz organu regulacyjnego za wydanie decyzji zatwierdzającej taryfę. Z uwagi na zmianę organu właściwego do spraw zatwierdzania taryf na gminy i rozdzieleniu wniosków rozpatrywanych przez jeden organ – RZGW PGWWP na liczne jednostki gminne – wpływy z przedmiotowej opłaty dla gmin byłyby na tyle nieznaczące, że zakłada się ich likwidację;

10) zmiany w **art. 24e** ustawy o zbiorowym związane są z:

- a) likwidacją instrumentu prawnego w postaci „tymczasowej taryfy” (przez uchylenia art. 24c ustawy o zbiorowym), a także trybu administracyjnego zatwierdzania taryfy,
- b) ujednoczenie ogłaszania obowiązujących taryf – na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej właściwej gminy.

Ponadto z uwagi na fakt, że projekt ustawy przewiduje przypadki obowiązywania taryfy, które nie będą zatwierdzone przez radę gminy, mianowicie:

- a) w sytuacji braku podjęcia przez radę gminy uchwały w odpowiednim terminie (co jest przewidziane w art. 24cc),
- b) w sytuacji stwierdzenia nieważności uchwały o odmowie zatwierdzenia taryfy (co jest przewidziane w art. 24cd ust. 2).

Wskazane jest przesądzenie, że także te taryfy będą odpowiednio ogłoszone i tak samo jak taryfy zatwierdzone – będą one dostępne na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej właściwej gminy;

11) zmiany w **art. 24f** i **art. 24g** ustawy o zbiorowym stanowią zmiany wynikowe związane z faktem likwidacji „tymczasowej taryfy” a także ujednoczenia sposobu ogłaszania wszystkich taryf (zatwierdzonych a także niezatwierdzonych a obowiązujących z mocy prawa);

12) zmiany w **art. 24i** ustawy o zbiorowym są także zmianami wynikowymi wobec zmian przewidujących zatwierdzanie taryf w formie uchwały rady gminy a nie decyzji administracyjnej organu regulacyjnego. Wprowadza się zmiany wynikowe związane z koniecznością dostarczania uchwały zatwierdzającej taryfę właściwym podmiotom i jej ogłoszenia;

13) zmiany w **art. 24j** ustawy o zbiorowym stanowią także zmiany wynikowe względem przejęcia przez radę gminy od organu regulacyjnego kompetencji do zatwierdzania taryf, w tym także skracania okresu obowiązywania taryfy – które to postępowania są ze sobą powiązane. W procedurze skracania okresu

obowiązywania taryf z uwagi na fakt, że także w jej ramach dokonywane jest zatwierdzanie nowej taryfy – celowe jest dokonywanie uzgodnienia z organem regulacyjnym w takim samym przypadku jak w sytuacji samego zatwierdzania taryf;

14) zmiany w **art. 27a w ust. 3** ustawy o zbiorowym zakładają zmiany w zakresie kompetencji organu regulacyjnego, w tym:

- a) pozbawienie organu regulacyjnego kompetencji do zatwierdzania taryf (**uchylenie pkt 2**);
- b) przypisanie nowego zadania w zakresie uzgadniania i opiniowania projektu taryfy, w przypadkach gdy jest to wymagane (**dodanie pkt 2a**);
- c) ograniczenie kompetencji do wymierzania kar pieniężnych – tylko do działań, które nie są związane z zatwierdzaniem taryf (**zmiana w pkt 4**), co ma na celu przypisanie całego procesu zatwierdzania taryf i także karania w przypadku występowania naruszeń w tym zakresie – do gmin;

15) zmiany w **art. 27c** ustawy o zbiorowym mają charakter legislacyjny polegające na usunięciu wcześniej użytego w ustawie miejsca publikacji ustawy;

16) zmiany w **art. 29** ustawy o zbiorowym zakładają zmianę organu właściwego w sprawach kar pieniężnych z organu regulacyjnego na wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) za nieprawidłowe działania lub zaniechania związane z zatwierdzaniem taryf. Przedmiotowe rozwiązanie ma na celu zapewnienie pełnej kontroli organom gminy nad przebiegiem procesu zatwierdzania taryf w tym przyznanie form nacisku w postaci kar pieniężnych w celu doprowadzenia do zatwierdzania taryf.

Ponadto zakłada się (zmiana w **ust. 1**) rozszerzenie przypadków, w których będzie nakładana kara. Przewiduje się, że karze może podlegać również ten, kto nie przestrzega obowiązku przedstawienia do zatwierdzenia taryfy w przypadku zobowiązania do takiego działania przepisami gminy – nakazującymi wprowadzenie taryfy progresywnej.

Ponadto zakłada się (zmiana w **ust. 2**) rozszerzenie katalogu kar pieniężnych o zawyżanie ceny i stawki, które nie zostały zatwierdzone lecz z mocy prawa obowiązują (sytuacje o których mowa w art. 24cc i art. 24cd ust. 2).

Także wójt (burmistrz lub prezydent miasta) przejął kompetencje do nakładania kar pieniężnych na osoby sprawujące funkcje kierownika przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, które są związane z naruszeniami z zakresu zatwierdzania taryf.

Przewiduje się, że wpływy z kar pieniężnych nakładane przez wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) będą stanowić dochód gminy, a wpływy z kar pieniężnych nakładanych przez organ regulacyjny będą stanowić dochód budżetu państwa;

17) w dodawanym **art. 29a** ustawy o zbiorowym wskazuje się, że w przypadku braku dokonania uzgodnienia projektu taryfy w wymaganym terminie albo zwrotu wniosku o zatwierdzenie taryfy do

wnioskodawcy, na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta) minister właściwy do spraw gospodarki wodnej wymierza właściwemu organowi regulacyjnemu, w drodze decyzji, na którą przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, karę w wysokości 100 zł za każdy dzień opóźnienia. Wpływy z tych kar pieniężnych stanowią dochód budżetu państwa.

Zmiany w przepisach ustawy Prawo wodne

W **art. 2** projektu zakłada się zmianę ustawy Prawo wodne w celu poprawnego wskazania podstawy prawnej wykonywania zadań przez RZGW PGW WP w zakresie zadań organu regulacyjnego. Obecnie przepisy art. 240 ust. 3 pkt 27 ww. ustawy odsyłają nieprawidłowo do pkt 1 w art. 27a ust. 1 ustawy o zbiorowym. Natomiast w art. 27a ust. 1 nie dzieli się na punkty. Tym samym niezbędna w tym zakresie jest korekta zastosowanego odesłania.

Przepisy przejściowe i dostosowujące

W **art. 3** projektu ustawy zakłada się utrzymanie tymczasowo w mocy przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 23 ust. 1, art. 25 i art. 27 ust. 2 ustawy o zbiorowym, mianowicie rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryfy oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. z 2022 r. poz. 1074).

Przedmiotowy akt ma zachować moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych – wydanych na podstawie art. 23 ust. 1, art. 25 i art. 27 ust. 2 ustawy o zbiorowym (po nowelizacji), jednak nie dłużej niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszego przepisu.

Przedmiotowe rozwiązanie ma pozwolić w okresie przejściowym prowadzić proces zatwierdzania taryf.

W **art. 4** projektu ustawy zakłada się, że taryfy, o których mowa w przepisach ustawy zmienianej w art. 1, obowiązujące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują moc przez okres, na który zostały zatwierdzone. W terminie 14 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy organ regulacyjny, o którym mowa w art. 27a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, przekazuje dokumentację dotyczącą taryf, o których mowa w ust. 1, wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) gminy na terenie, której obowiązuje taryfa.

Zakłada się jednoznaczne wskazanie, że dotychczas obowiązujące taryfy nadal obowiązują, co jest niezbędne w określeniu podstaw ustalania opłat za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków w okresie przejściowym. Dopuszczono także możliwość skracania okresu obowiązywania tych taryf.

W celu uniknięcia luki prawnej w zakresie braku obowiązywania na obszarze jakiegokolwiek gminy taryfy przewiduje się także utrzymanie w mocy tymczasowych taryf. Jednak z uwagi na fakt, że przepisy dotyczące tymczasowych taryf są uchylane wprowadza się obowiązek dla przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych do wystąpienia o zatwierdzenie nowej taryfy w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy (tj. w terminie, w którym przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne

będą w stanie uzupełnić, poprawić lub zaktualizować obecne wnioski o zatwierdzenie taryf, dla których wydano decyzje o odmowie zatwierdzenia taryf – jeszcze przed wejściem w życie przepisów ustawy. Ponadto z uwagi na potrzebę zmobilizowania do zastąpienia tymczasowej taryfy nową taryfą – wprowadzono przepisy o karach pieniężnych w zakresie braku wystąpienia o zatwierdzenie taryfy (w sytuacji obowiązywania tymczasowej taryfy). W zakresie nakładania kar pieniężnych będą miały zastosowanie przepisy wprowadzone w ustawie.

W **art. 5** projektu ustawy zakłada się, że do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy w sprawie zatwierdzenia taryfy, skrócenia okresu obowiązywania taryfy stosuje się przepisy ustawy o zbiorowym w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Możliwość zastosowania nowych przepisów wynika z faktu, że podstawy merytoryczne na jakich rozpatrywane są przedmiotowe sprawy nie uległy, co do zasady, zmianie, z wyjątkiem organu rozpatrującego sprawę (zmiana z organu regulacyjnego na radę gminy), a także wprowadzenia dodatkowego wymogu dokonania uzgodnienia lub uzyskania opinii (tylko w określonych przypadkach).

Z uwagi na grożące przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjne sankcje za braku przedłożenia w terminie 120 dni przed upływem okresu obowiązywania dotychczasowej taryfy – nowego wniosku o zatwierdzenie taryfy, jednoznacznie przesądzono, że wniesienie wniosku o zatwierdzenie taryfy w ww. terminie, które nastąpiło przed wejściem w życie ustawy uznaje się za dochowanie ww. terminu.

Należy wskazać na specyfikę instrumentu prawnego w postaci skrócenia okresu obowiązywania taryfy – którego zastosowanie jest uzależnione od wystąpienia konkretnych przesłanek, w tym m.in. dłuższego niż 120 dni okresu obowiązywania dotychczasowej taryfy, która ma zostać skrócona. Skrócenie okresu obowiązywania taryfy po tym okresie nie jest zasadne. W związku z przejściem przez organy gminy od organu regulacyjnego kompetencji do skrócenia okresu obowiązywania taryfy i konieczności na nowo rozpatrzenia w tym zakresie sprawy – celowe jest ustalenie, czy w dniu wejścia w życie ustawy, tj. dniu w którym organy gminy przejęły kompetencje do skrócenia taryfy – jeszcze pozostał termin 120 dni obowiązywania taryfy, co jest przewidziane w **art. 5 ust. 4** projektu ustawy. Wynika to z konieczności oceny na nowo przez organy gminy wszystkich podstaw skracania okresu obowiązywania taryfy, dopiero od dnia przejścia do prowadzenia sprawy w tym zakresie.

Z uwagi na fakt, że za zatwierdzenie taryfy nie będzie ponoszona opłata zakłada się także dokonanie zwrotu tej opłaty w przypadku postępowań, które tylko zostały wszczęte (**ust. 6 i 7**).

Dodatkowo w celu wyeliminowania powstania luki prawnej w postaci braku obowiązywania taryfy z uwagi na wszczętej i niezakończone postępowania w sprawie zatwierdzenia taryfy, w ramach którego nowe organy mają rozpatrzyć wniosek o zatwierdzenie taryfy, z mocy ustawy zakłada się przedłużenie okresu obowiązywania dotychczasowej taryfy do 120 dni (**ust. 8**).

W **art. 6** projektu ustawy zakłada się uregulowanie kwestii zwrotu opłaty za zatwierdzenie taryfy w sprawach wszczętych i niezakończonych. Przedmiotowe rozwiązanie ma zapewnić równość wobec

prawa dla wszystkich podmiotów, które wystąpiły o zatwierdzenie taryfy.

W **art. 7** projektu ustawy zakłada się uregulowanie sposobu prowadzenia spraw dotyczących zatwierdzenia taryfy lub skrócenia okresu obowiązywania taryfy, w których prowadzone jest postępowania odwoławcze. W celu zapewnienia sprawności prowadzonych postępowań zakłada się, że Prezes PGW WP przekaże niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni do organu regulacyjnego dokumentację prowadzonych spraw.

W **art. 8** projektu ustawy reguluje się sposób postępowania w sprawach dotyczących nakładania kar pieniężnych. Z uwagi na fakt, że w zakresie kar ponoszonych za naruszenia związane z zatwierdzaniem taryf zmienia się, co do zasady, tylko organ administracji nakładający karę pieniężną możliwe jest prowadzenie postępowań na podstawie przepisów dotychczasowych, z określonymi wyjątkami. Tym samym dotychczas wydane decyzje są ważne a akta spraw powinny tylko zostać przekazane do właściwych organów.

W **art. 9** projektu ustawy zakłada się także przekazanie do właściwych organów dokumentacji spraw zakończonych w dłuższym okresie niż spraw będących w toku. Przedmiotowe rozwiązanie ma na celu:

- 1) umożliwienie skracania obowiązujących dotychczas taryf (w zakresie akt spraw dotyczących zatwierdzonych i skróconych taryf);
- 2) umożliwienie weryfikacji ukarania za takie samo nieprawidłowe działanie (w zakresie kar pieniężnych).

Przepis końcowy

W **art. 10** projektu ustawy zakłada się, że projektowana ustawa wchodzi w życie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Pozostałe informacje

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji lub uzgodnienia projektu. W szczególności, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. WE L 189 z 03.07.1998, str. 42), projekt ustawy nie podlega konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Nie jest możliwe osiągnięcie celów za pomocą innych środków, ze względu na wynikającą z przepisów prawa obligatoryjność wydania ustawy.

Projekt ustawy, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.) zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt ustawy będzie miał wpływ na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, obywateli, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych poprzez zmianę trybu zatwierdzania taryf oraz wprowadzenie nowego mechanizmu zabezpieczającego przed nieuzasadnioną zmianą cen usług wodociągowo-kanalizacyjnych. Projekt ustawy wpływa pozytywnie na przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne poprzez zmniejszenia obciążenia finansowego sektora przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych i zmianę trybu zatwierdzania taryf. W pozostałym zakresie projekt ustawy może wpływać pośrednio na sytuację sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, a także dużych przedsiębiorstw w wyniku zmian trybu zatwierdzania taryf – w następstwie zatwierdzenia przez właściwe organy nowych taryf w innej wysokości niż dotychczasowe.

Projekt ustawy został ujęty w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod poz. UD48.